

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput XLIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

Deum agit, nihil sperans præter Deum. Et hoc itidem modo maiores ad proximos vtilitates redundant, qui cum occasione dandi eleemosynas, habent etiam occasionem apud Deum merendi; qua caret ille, qui stipendio vel mercede suis Magistris vicem reponit. Hunc eundem modum approbarunt & leges; quid quod & præcipua iura ac priuilegia Collegiorum & Communitatum in legatis & eleemosynis consistunt?

Legata & beneficia sunt iura Collegiorum L. cum senatus ff. de rebus dubiis, & L. omnibus ff. ad SC. Trebell.

CAPVT XLIII.

Cur Iesuitæ vulgo censeantur opulenti.

ED fortè hic aliquis, qui ad fundum tuarum calumniarum peruenire velit, sciscitetur, cur Iesuitæ vulgo credantur & habeantur auari, si tam pauperem vitam degant, & ab auaritiæ sordibus tam alienam? Quæstio hæc maximè ad hunc locum & ad hanc materiam pertinet, vt communis erroris causæ inuestigetur, quarum permultæ; sed præcipuas attingam. Prima, quam reliquarum fontem & originem rectè appellauerim, *Prima causa.* cur Iesuitæ censeantur opulenti, sita est in peruersa quadam & deprauata vulgi persuasionem, cui familiare, imò propriū, falsa extollere, & vera deprimere, videlicet pro affectus conditione & statu. Videt v. g. imperita multitudo Iesuitas non nihil possessionum habere, partisq; contentos vivere magna animi alacritate & iucunditate: mox cuiusq; statum non ex ipsa re subiecta, sed ex præconcepta opinione æstimans, causam alacritatis adscribit causis externis, affluentia nimirum & copia fortunarum & opum, nomenq; ex hac fictitia & imaginaria causa, ei indit, cum capere nequeat, quomodo tanta animi æquitas & læta promptitudo alio ex fonte, quàm ex rerum caducarum abundantia & v-

bertate procedat, cū potius ex horum omnium contemptu proficiscatur. Eodem modo Epicurus assequi non poterat, hominis beatitudinem aliunde oriri posse, quā ex voluptate, vel alia vlla in re quarendam esse. Vulgus itaq; Iesuitas diuites existimat, quia videt rebus suis contentos: fallitur tamen hoc suo iudicio: non quod absolutē existimet eos esse diuites; sunt etenim; cū verā diuitiā consistant in eo, vt quis rebus suis contentus viuat: sed quod eos existimet diuites propter bona temporalia, quæ non habent, & à quibus neq; solida quies, neq; vera animi tranquillitas expectari potest.

Secunda Causa

Secunda causa huius erroris est eiusdem imperiti vulgi, fanda & infanda dicendi propensio: dum enim corrupti iudicii vestigia sequitur, mox in apertum profert & protrudit mendacium in intimis animi penetralibus conceptum, illudq; in aures hominum vario sermone instillat & infusuratur, & si probabilitatis species desit, colorem appingit, & varias glossas excogitat, quib⁹ eleemosynas, facultates, opes & thesauros exaggerat, verisimilesq; efficere conatur, notā auaritiæ omnibus Iesuitis aspersā. Quocirca sæpè videre fuit, decreta Iesuitis aliqua stipe, totam urbem de ea, prout corde ferebat voluntas loqui, & quemlibet pro amore & odio, quo in Iesuitas ardebat, suam symbolam contulisse & glossam addidisse, vt & tu in hac tua Inuectiua abundē fecisti.

Legatum præsidis S. Andree

Quando præses S. Andree legauit Iesuitis quatuor milia aureorum, quod legatum suprā criminatus es, rostroq; tuo repando proscidisti, vel potius rescidisti; nullus tam abiectæ conditionis Parisiis erat, qui non diceret suam sententiam de Iesuitarum opibus. Si legatum illud ad alium, testatoris voluntate, pertinuiſſet; nemo de eo vel verbum fecisset.

Mercator

Mercator quidam locupletissimus, cuius opes centum millia aureorum facile æquarūt, Lugduni M.D.LXXXIIX. hæredem scripsit alium mercatorem, amicum suum, æquè diuitem, liberis etiam orbem. Quis testamentum hoc accusauit, verbisue publicè vel priuatim traduxit? Nemo planè. At si Iesuitis tanta hæreditas obuénisset, rumor ex Themistitan mox ad extremas vsq; Sinas & Iaponas perlatus fuisset, Iesuitas omnium mortalium opulentissimos euasisse, vt rectè quidam dixit eo ipso tempore, quo hæc Lugduni agebantur.

Testamentum
cuiusdam
Mercatoris.

Sub idem tempus quidam in Religiosum Ordinem cooptatus, attulit suo Conuentui duodecim millia aureorum, nec quisquam miratus est, clamorẽsue vllos sustulit: Si tanta summa Iesuitis celsisset, multiplicata fuisset per omnes numulariorum & trapezitarum Gallicanorum mensas & stationes; & loco vnus, qui tunc pecuniam dedisset, dictũ fuisset, omnes dare, dedisse, & daturos, cum glossa illa ordinaria, quod Iesuitæ ad se alliciant adolescentes diuitum, vt eorum fortunas inuadant.

Monificentia
cuiusdam Reli-
giosi.

Anno M. D. LXXXIX. Domina Dotaria à S. Chaumõdo Ludouica de Ancessune, donauit triginta duo millia Francorum pro fundatione domus probationis Iesuitarum Auenione. Libenter nugigeruli sparsissent, fuisse circumuentam, dolisq; expugnatam: sed quia calumnia hæc omni probabilitate carebat, quod publicè constaret, Dominam illam vt pietate, ita & iudiciĩ prudentiæq; ornamentis præ alijs præditam; ideo stilum verterunt, alijsq; modis & machinis munificentiam matronæ illius appetierunt: cum alijs clamarent, pecuniam illam dandam fuisse nosocomijs, alijs puellis nubilibus, quas egestas à coniugio impedit; alijs Monialibus, quidam alijs familijs Deo dicatis, alijs alijs; & cum nonnulli eousq; progredierentur, vt cum ipsa etiam Domina

Donum Domi-
næ de S. Chau-
mondo.

hac de re expostularent, respondit; *Si lubet vobis eleemosynas Responsum pre erogare, facite id arbitrato vestro, nihil moror; rogo tamen, ut per dictæ Domine, vos quoq; mihi licuerit munificam esse in eos, quos maximè dignos mea munificentia arbitrabor. Duodecimus iam agitur annus, cum hanc mihi mentem Deus misit, & si locum tutiorem nouissem, ei utiq; pecunias meas credidissem.*

Quid Iesuitis
Tolosanis eue-
nerit.

Circa eundem annum Iesuitæ Tolosani adiuti stipe cuiusdam ex suis sociis villam emerunt, cui *Campania* nomen, non procul ab vrbe, eo potissimum fine, ut quinquaginta vel sexaginta studijs addicti, laboribusq; urbanis confecti haberent, quo se interdum valetudinis tuendæ, & virium reparandarum gratia reciperent. An non derepente omnes campanæ *Campaniam* hanc resonabant? An non ista *Campania* per aspera & plana viarum, & per totam Aquitaniam cōfestim peruasit; ut olim Ægyptiorum horti pensiles & portatiles immensos marium tractus? An non communi hominum sermone ferebatur, Iesuitas totam mox empturos *Vasconiam*, partemq; mediā *Languedoci*, marisq; rubri littora & terminos? Hæc ergo secunda est causa, cur Iesuitæ habeantur opulenti, etiamsi opulentiam nullam possideant,

C A P V T XLIV.

Redduntur tres aliæ causæ cur Iesuitæ habeantur opulenti.

L. Barbar. ff. de
off. pre. & L.
suppellectili ff.
de suppellect.
legata.

Idem causa, quæ ex his duabus nascitur, est error populi, deceptionibus & dolis obnoxij, qui & lingua & auctoritate aliena potissimum ducitur, neq; quidquam pensi habet, ut veritatem inuestiget, præsertim iis in rebus, quarum curam ad se pertinere non putat. Hic error ubi inualuit, tempore &